

**КАТАЛІТИЧНА АКТИВНІСТЬ НАНОКОМПОЗИТІВ ГАЛОІЗИТНІ
НАНОТРУБКИ / НАНООКСИД ЦЕРІУ В МОДЕЛЬНІЙ РЕАКЦІЇ
РОЗКЛАДАННЯ ПЕРОКСИДУ ВОДНЮ**

Гринько А. М.^{1,2}, Бричка А. В.², Бакалінська О. М.², Оранська О. І.², Картель М. Т.²

¹Національний університет «Кієво-Могилянська академія»,

вул. Сковороди, 2, Київ, 04070, Україна

²Інститут хімії поверхні ім. О. О. Чуйка Національної академії наук України,

вул. Генерала Наумова, 17, Київ, 03164, Україна

alinagrinko2@gmail.com

Унікальні особливості будови нанорозмірного оксиду церію та його здатність оборотно змінювати ступінь окиснення від Ce^{3+} до Ce^{4+} визначають широкий інтерес до цього матеріалу. Постійно розробляються нові методики синтезу нано- CeO_2 , вивчаються його властивості та розширюється спектр застосувань. Нано- CeO_2 виявляє каталітичні властивості, подібні до ферментів каталази та супероксиддисмутази, але позбавлений недоліків ензимів – чутливості до рН, концентрації та температури середовища. Оскільки галоізитні нанотрубки (ГНТ) є біосумісним нетоксичним матеріалом, нанесений на його поверхню нано- CeO_2 має перспективу для використання в біомедичній галузі. Метою роботи було синтез ряду наноконкомпозитів ГНТ/нанооксид церію із різним вмістом модифікатора, характеристика властивостей та дослідження каталітичної ензимоподібної активності синтезованих матеріалів в модельній реакції розкладання пероксиду водню.

Ряд композиційних матеріалів було одержано модифікуванням ГНТ оксидом церію методом хімічного осадження із водних розчинів, за відсутності темплати, при кімнатній температурі. Визначений вміст оксиду церію в наноконкомпозитах склав 0,99; 3,19; 4,89; 12,17 та 19,15 %. На ТЕМ зображеннях синтезованих матеріалів можна розрізнити видовжені частинки алюмосилікату, на які нанесено набагато менші за розміром частинки оксиду. Розміри наночастинок оксиду церію, визначені із ТЕМ зображень варіюються у межах 2,6–17,5 нм. Показано, що збільшення концентрації модифікатора при синтезі наноконкомпозитів приводить до утворення частинок більшого розміру. ІЧ спектри наноконкомпозитів свідчать, що між модифікатором і матрицею відсутня хімічна взаємодія. УФ-Вид спектри дифузного відбиття отримано для визначення співвідношення Ce^{4+}/Ce^{3+} як співвідношення інтегральних інтенсивностей сигналів, характерних для чотирьох- і трьохвалентного церію.

Каталітичну ензимоподібну активність синтезованих матеріалів та вихідних ГНТ було чисельно визначено з позицій формальної кінетики ферментативних реакцій – за розрахунками константи Міхаеліса за кінетичними даними розкладання розчинів пероксиду водню різних концентрацій (1–10 %) в діапазоні рН 8,0–11,0 та порівняно з активністю ензиму каталаза. Показано, що наноконкомпозити виявляють найбільшу каталітичну активність у діапазоні рН 9,5–10,5. При цьому носій – ГНТ у зазначеному діапазоні рН не виявляє активності, що дозволило нам припустити, що каталітична здатність синтезованих матеріалів визначається вмістом та властивостями декоратора – нано- CeO_2 . Ензим за цих умов не є каталітично активним. Серед досліджуваних наноконкомпозитів найбільшу каталітичну активність виявляє зразок з вмістом CeO_2 3,19 %. Вірогідно, цей матеріал одночасно має високу кристалічність, малий розмір частинок, а отже більшу площу поверхні, та найменше співвідношення Ce^{4+}/Ce^{3+} , що означає найбільший вміст іонів Ce^{3+} , що приводить до збільшення каталітичної активності зразка. При меншій кількості декоратора зменшується ступінь кристалічності, а збільшення вмісту CeO_2 приводить до агрегації частинок, зменшення площі поверхні, внаслідок чого знижується кількість поверхневих дефектів – Ce^{3+} , що призводить до збільшення співвідношення Ce^{4+}/Ce^{3+} , через що каталітична активність падає.